

[Jørgen Jensen]

socialistiske lande, men også i vort land – med henvisning til angsten for krig.

Når kristeligt folkeparti begrænser diskussionen til alene at dreje sig om menneskerettighederne i de kommunistiske lande, så må man sige, at det kun kan virke som en provokation for at dække over noget eller forhindre en afspænding. Og man kunne jo spørge: Hvad er det, man vil? Hvor vil man hen? Hvad vil man ende med? Selv om det er sagt af ministeren, så vil jeg erindre om, at når 35 lande fra Europa og Nordamerika mødtes i Helsingfors efter mange og vanskelige forudgående forberedelser, så var det for at drøfte sikkerhed og samarbejde, herunder forholdet imellem staterne, de forskellige principper, herunder også formen, hvorunder man gennem oplysninger om f. eks. større militærmanøvrer og udveksling af observatører kunne mindske mistænksomheden og angsten for hinanden. Det var spørgsmål, som jeg allerede har nævnt, om samhandel, industrielt samarbejde, samarbejde om den mest påtrængende miljøbeskyttelse, samarbejde om videnskabelige landvindinger, om teknik, om transport, turisme osv. Det var også spørgsmål om samarbejde på det humanitære område, om større åbenhed og kontakt landene imellem.

Jeg har nævnt, at vel har man ikke nået alt, og vel ville vi alle sammen ønske, at vi var nået længere, men jeg er også af den opfattelse, at her er det ikke alene de socialistiske eller de kommunistiske lande, man skal se på, men også på det, vi har ydet som nation, også på det, vi har gjort for at sikre en større åbenhed mellem landene. Jeg har allerede nævnt de to konventioner, og det har også været fremme i debatten, at der var en tredje, med hensyn til, hvordan man skulle kontrollere og hvorledes man kunne sikre overholdelse af menneskerettighederne.

Der er et gammelt ordsprog, der siger, at man skal feje for sin egen dør, før man fejrer for andres. Det kunne vi jo også godt leve op til i vort land. Det er vor opfattelse, at diskussionen er rejst alene for at aflede opmærksomheden fra de problemer, der er herhjemme, men også for at forhindre den afspænding, som vil medføre et andet forhold landene imellem og dermed også større forståelse for socialismen. Det er det, man ønsker at sabotere med denne debat. Derfor vil jeg ikke knytte flere bemærkninger til den.

Bolvig (RV):

Man bliver deprimeret, når man lytter til minister Lise Østergaards indlæg. Ens fornemmelse af, at Helsingforsaftalernes hensigtserklæring om øget samarbejde, både inden for industri, handel, videnskab og teknologi og ved kulturelt og folkeligt samvirke mellem befolkningerne i Øst og Vest, slet ikke er blevet opfyldt, bliver desværre bekræftet. I glad optimisme modtog befolkningerne på begge sider af jerntæppet budskabet fra Helsingfors om en kommende optøning af de stivnede forbindelser mellem landene i Europa, hvorfor sorgen over, at Sovjetunionen og dens lænkede lydstater kun har vist lidet lyst til at leve op til erklæringens hensigter, har været udtalt. Det netop afsluttede møde i Beograd kan ikke have ændret meget i opfattelsen af, at Sovjet i sin tid kun underskrev erklæringen for at fremme egne synspunkter på andre områder.

Jeg er enig med ministeren i, at vi skal glæde os over de fremskridt, der er sket, eksempelvis vedrørende familiebesøg og ægte-skaber mellem borgerne i Vest- og Østeuropa. Ministeren fremhæver, at disse forbedringer især har fundet sted i forholdet mellem Vesttyskland og de østeuropæiske lande, men sandheden er den, at disse fremskridt på mange måder er baseret på en uhyggelig menneskehandel, nemlig på de i Østlandene så hedt begærede D-mark.

Jeg ville ønske, at jeg kunne dele ministerens opfattelse af, at Beogradkonferencens »meget vigtige kendsgerning er den, at menneskerettighedsspørgsmålet er genstand for åbne drøftelser«. Ja, drøftelser i en politisk forsamling, men meningsudvekslingerne og f. eks. de fremførte danske synspunkter kommer ikke til folkets kendskab bag jerntæppet, og de enkelte kredse i Sovjet, som blev inspireret af Helsingforsdokumentet, er blevet forfulgt og forhånet af de snæversynede magthavere i Moskva. Vi har siden de glade dage i Finland i 1975 gang på gang overværet overgreb mod de personligheder i Sovjet, der tog Helsingforsaftalerne bogstaveligt.

Jeg synes ikke, det tjener noget formål at skjule, at menneskerettighederne bliver groft krænket i Østeuropa og i Sovjetunionen. Det kan andre, at den danske regerings stemmeføring er blid og ydmyg, når menneskerettighederne krænkes af den østlige stormagt,